

Dos poetes d'una llengua: Gerard Vergés i Emili Rodríguez-Bernabeu

La comparació entre els poetes Gerard Vergés (Tortosa, 1931-2014), i Emili Rodríguez-Bernabeu (Alacant, 1939), ens permet posar en relleu dos veus d'altíssim nivell dins la lírica catalana contemporània, que malgrat estar arrelades en la perifèria del domini lingüístic català —un a les comarques meridionals del Principat i l'altre a les del País Valencià—, han bastit una obra d'una solidesa intel·lectual i poètica remarcables, fidel al català estàndard, culte i matisat.

Personalitat i ofici: la ciència com a espill interior

Tant Vergés com Rodríguez-Bernabeu provenen del món de la ciència —un apotecari i un metge respectivament—, i aquest bagatge científic, lluny de limitar-los, els ha aportat un rigor analític, una mirada disseccionadora i una fascinació pel cos, pel misteri de la matèria i del temps. Aquest humanisme científic impregna la seua obra: Vergés sap conjuar la cultura clàssica amb un esperit lúdic i refinat; Rodríguez-Bernabeu mostra una meditació serena i punyent sobre la condició humana, marcada per l'experiència clínica i la reflexió existencial.

Estil poètic: una veu meditada i

culta

El poema "Capvespre" de Rodríguez-Bernabeu evoca clarament l'esperit d'Espriu, amb la seua atmosfera crepuscular, la contemplació del no-res, la memòria dels iaïos, l'enyor del port antic i l'eco mític d'una mediterraneïtat dolorosa:

La por i el camí vell perdut dels viatges dels avis.

Les terres de l'enyor tenen un port segur sobre la mar de sempre.

Com en Espriu, trobem un simbolisme mediterrani, un to elegíac i profètic, i un ús austre i refinat del vers, carregat d'humanitat i transcendència.

Vergés, per la seua banda, destaca per una barreja d'erudició i sensualitat, de classicisme i ironia. La seua poesia, rica i plena de referències (com en *Lliri entre cards* o *L'ombra rogenca de la lloba*), s'endinsa en qüestions com la mort, el temps, l'amor i el llenguatge amb una esplendor verbal comparable a la millor tradició poètica catalana.

Homenatge als mestres: una línia literària ben traçada

Tant Rodríguez-Bernabeu com Vergés rendeixen homenatge als grans poetes estimats. El tortosí fa traduir els sonets de Shakespeare i va dialogar amb Ausiàs March, Pere

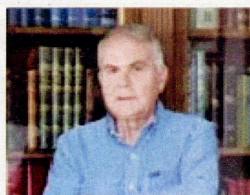
Quart i Riba. L'alacantí, des de la seua serenitat lírica, evoca igualment aquesta genealogia poètica amb Hölderlin, es percep en la cadència dels seus versos, en la preocupació per la paraula justa i en el compromís amb la tradició. Així, tots dos es posicionen com baules sòlides dins el llarg i exigent ofici poètic català.

La categoria Sonetista

En el sonet "Laberint dels carrers i de la gent", Rodríguez-Bernabeu mostra una mestria formal i un to de denúncia subtil i melangiosa, com un avís fred i desesperançat:

Oblida ara –ja– que és bo l'estimar.

Aquest pessimisme urbà, despullat

de romanticisme, connecta amb la tradició clàssica (Petrarca, Riba) però amb un gir postmodern, tal com també fa Vergés en alguns sonets.

Els dos són excel·lents sonetistes, amb una gran capacitat per adaptar una forma clàssica a les tensions contemporànies.

Llengua i identitat: un català estàndard amb riquesa territorial

És remarcable que, des de dos perifèries del català, amb ecos dialectals respectius (tortosí i valencià meridional), tots dos escullen un català normatiu, elegant, literari, sense perdre la textura pròpia de la seua parla. És una mostra de voluntat de projecció nacional i cultural, i de fidelitat a una llengua viva, oberta però rigorosa.

Temes comuns: Crist, la Terra, la memòria

Tots dos recorren a figures mítiques i religioses: Crist, especialment en el seu vessant humà, és central a la poesia de Vergés (el seu "Divendres Sant" és una obra mestra) i apareix simbòlicament en Rodríguez-Bernabeu, sobretot en referències al solstici, a la llum que mor i ressuscita, als rituals cíclics del món mediterrani.

La terra, el paisatge, la cultura an-

Emigdi Subirats
escriptor

cestral són part del nucli temàtic de tots dos. Escriuen amb una dignitat de llenguatge que honra la poesia catalana i que els fa mereixedors d'un lloc central en el cànon contemporani, malgrat la seua modestia i la discreció amb què han viscut llur vocació.

Vergés i Rodríguez-Bernabeu són poetes majúsculs, hereus de la gran tradició europea i catalana. La seua obra és una mostra de com la perifèria pot ser nucli, de com la ciència pot enriquir l'humanisme, i de com la fidelitat a la llengua i als grans mestres pot donar fruits plens d'originalitat i bellesa. Són poetes de l'estima a la parla, que ressona potent i necessària en el llarg transcurs d'una llengua que va de les Corberes al Segura i del Cinca, amb la barca del temps amb el vent de llevant, a l'Alguer.